

Årsplaner 10. klasse 2020-2021

Innhold

Fag: Norsk Klasse: 10.	2
Fag: Norsk Litteraturhistorie Klasse: 10.....	4
Fag: Matematikk Klasse: 10.	6
Fag: Engelsk Klasse: 10.....	8
Fag: Tysk Klasse: 10.....	10
Fag: Spansk Klasse: 10.	11
Fag: Historie Klasse: 10.	12
Fag: Samfunnskunnskap Klasse: 10.....	14
Fag: Religion Klasse: 10.....	15
Fag: Naturfag.....	16
Fag: Fysikk – varmelære Klasse: 10.	20
Fag: Kjemi Klasse: 10.....	22
Fag: Biologi Klasse: 10.....	24
Fag: Geologi Klasse: 10.	25
Fag: Gymnastikk Klasse: 10.....	26
Fag: Eurytmi Klasse: 10.....	27
Fag: Musikk og kor.....	28
Fag: Data Klasse: 10.....	29
Fag: Klassens time Klasse: 10.	30
Fag: Utdanningsvalg Klasse: 10.....	31
Fag: Kunsthistorie Klasse: 10.	32
Kunst og håndverk.....	33
Fag: Tegning/Maling Klasse: 10.	33
Fag: Kobber/Jernsmie Klasse: 10.....	34
Fag: Modellering Klasse: 10.....	35
Fag: Håndverk/ Brikkevev Klasse: 10.....	36
Fag: Teaterproduksjon Klasse: 10.....	37

Timer: 3 t/u	Lærer: Christine Reier-Røberg og Cathrine Skartum
---------------------	--

Innhold

Muntlig språk

- Samtaler om litteratur, innhold og litterære virkemidler
- Referater fra litteraturhistorieundervisningen; undervisningssamtale
- Resitasjon av dikt, fra norrøn tid til romantikken og videre til modernismen
- Litterære og andre faglige foredrag
- Drøfte språkbruk i offentlig og privat debatt; sosiale medier
- Utforske og drøfte språklig mangfold i Norge
- Lese, eventuelt dramatisere (deler av) skuespill

Skriftlig språk

- Norsk litteraturhistorie, fra norrøn tid frem til nåtid, med særlig vekt på romantikken
- Lese eldre og nyere ungdomsromaner, bokmål og nynorsk
- Særøppgave om en norsk forfatter; biografi og verk
- Utvikle tekster om litteraturhistorie, litteraturhistoriske essays
- Egne tekster med litteraturhistoriske forelegg
- Bruke kunnskap om sjangertrekk i egne tekster, bokmål og nynorsk
- Skriveøvelser, for eksempel med personifisering og intuitiv skrivning
- Skriveoppgaver som utfordrer refleksjonsevnen, diktanalyser, argumenterende tekster
- Kildekvalitet, kildevalg til ulike typer tekst, referere til benyttete kilder
- Bruke tekstbehandlingsverktøy til utvikling, arkivering og systematisering av egne tekster
- Grunnleggende prinsipper for personvern og opphavsrett

Språkkunnskap

- Repetisjon av grammatikk, bokmål og nynorsk
- Utvide analysen og setningslæren; skrivestil, forfeltets betydning
- Sjangre innen sakprosa og fiksjon
- Gjenkjenne og skape informative, ekspressive og appellative tekster
- Språklige virkemidler som rim, rytme, humor, ironi, gjentakelse, kontraster og språklige bilder
- Retoriske begreper som logos, patos, etos
- Tekst- og bildeanalyse i forbindelse med sammensatte tekster i reklame og underholdningsmedier
- Grunnleggende trekk ved norsk språkhistorie

Arbeidsform

Lese fagtekster og loggføre disse. Forberede innlegg og presentasjoner. Skriveoppgaver. Diskusjoner om ulike temaer og om sentrale litterære verk.

Resitasjon og høytlesning.

Nynorsk: øvelser i grammatikk og språkbruk, skrive egne tekster, oversettelser, arbeide med nynorsk arbeidshefte.

Kompetansemål etter 10. klasse

Mål for opplæringen er at elevene skal kunne

- delta i kunstnerisk bearbeidelse av dikt fra ulike litteraturhistoriske perioder
- formidle fortellende tekster gjennom høytlesning og som fri fortelling
- sette seg inn i og presentere fagstoff muntlig; velge passende presentasjonsform
- bruke begreper fra litteraturkunnskap i samtale om og utforskning av tekster i ulike sjangrer
- utforske og beskrive karakteristiske trekk ved litteratur, teater og film fra forskjellige epoker
- bearbeide fagstoff som tekst og bilde i arbeidsbok eller på annen relevant måte, analogt og digitalt
- skrive informative, reflekterende og argumenterende tekster på hovedmål og sidemål
- ta i bruk kunnskap om sjangernormer og språklige virkemidler i egen kreativ tekstskaping
- planlegge, utforme og bearbeide egne tekster manuelt og digitalt og vurdere dem underveis i prosessen ved hjelp av kunnskap om språk og tekst
- vurdere estetiske og retoriske virkemidler i sammensatte tekster i informasjons- og underholdningsmedier, reklame og kunst
- bruke kilder på en kritisk måte, mestre grunnleggende regler for sitattekniikk og henvisningspraksis
- gjøre rede for og ta i bruk grunnleggende prinsipper for personvern og opphavsrett
- uttrykke egne meninger i diskusjoner på en saklig måte og kunne gjengi andres meninger
- drøfte hvordan språkbruk kan virke diskriminerende og trakasserende
- forklare ved hjelp av begreper fra grammatikk og tekstkunnskap hvordan tekster er bygget opp
- skrive hovedspråket ortografisk og grammatikalsk korrekt, uttrykke seg med et variert ordforråd og bruke sentrale teknikker for tekstbinding
- utforske og reflektere over språklig mangfold i Norge og gjøre rede for utbredelsen av de samiske språkene og for rettighetene for samisk språk i Norge
- gjøre rede for hovedtrekk i norsk språkutvikling etter 1814 og forklare hvorfor vi har to likestilte skriftspråk i Norge i dag

Evalueringsform

Muntlig og skriftlig tilbakemelding på innleveringer, presentasjoner og prøver.
Halvårsoversikt og sluttvurdering.

Vurderingskriterier

Muntlig deltagelse, tilstrekkelig innleveringer, faglig nivå, prøver.

Timer: 6 hovedfagsuker	Lærer: Cathrine Skartum og Christine Reier-Røberg
-------------------------------	--

Innhold

Perioden er en gjennomgang av norsk litteraturhistorie fra norrøn tid, middelalder, barokken, opplysningstiden og romantikken til og med realismen og naturalismen. Elevene leser utdrag av dikt, prosa og drama. Forfattere: Snorre, Dorothe Engelbretsdatter, Petter Dass og salmediktningen, Ludvig Holberg, J. H. Wessel og det Norske Selskab, C.M. Bellman, Henrik Wergeland, J. S. Welhaven, Camilla Collett, Ivar Aasen, Aasmund Olavsson Vinje og Amalie Skram. Henrik Ibsens biografi og diktning.

Se også innhold under Norsk.

Arbeidsform

Resitasjon og høytlesning, tolkende opplesninger, rollespill, presentasjoner, arbeid med fagstoffet i egne hovedfagsbøker. Ekskursjon til Ibsenmuseet i Oslo.

Læringsmål

Elevene skal kjenne til grunntrekkene i norsk litteraturhistorie. De skal bli kjent med de ulike periodene og knytte dem til litteraturen og til de forskjellige forfatterne. De skal kunne fremføre sentrale dikt.

Kompetansemål etter 10. klasse

Mål for opplæringen er at elevene skal kunne

- delta i kunstnerisk bearbeidelse av dikt fra ulike litteraturhistoriske perioder
- formidle fortellende tekster gjennom høytlesning og som fri fortelling
- sette seg inn i og presentere fagstoff muntlig; velge passende presentasjonsform
- bruke begreper fra litteraturkunnskap i samtale om og utforskning av tekster i ulike sjangrer
- utforske og beskrive karakteristiske trekk ved litteratur, teater og film fra forskjellige epoker
- bearbeide fagstoff som tekst og bilde i arbeidsbok eller på annen relevant måte, analogt og digitalt
- skrive informative, reflekterende og argumenterende tekster på hovedmål og sidemål
- ta i bruk kunnskap om sjangernormer og språklige virkemidler i egen kreativ tekstskaping
- planlegge, utforme og bearbeide egne tekster manuelt og digitalt og vurdere dem underveis i prosessen ved hjelp av kunnskap om språk og tekst
- vurdere estetiske og retoriske virkemidler i sammensatte tekster i informasjons- og underholdningsmedier, reklame og kunst
- bruke kilder på en kritisk måte, mestre grunnleggende regler for sitattekniikk og henvisningspraksis
- gjøre rede for og ta i bruk grunnleggende prinsipper for personvern og opphavsrett
- uttrykke egne meninger i diskusjoner på en saklig måte og kunne gjengi andres meninger
- drøfte hvordan språkbruk kan virke diskriminerende og trakasserende
- forklare ved hjelp av begreper fra grammatikk og tekstkunnskap hvordan tekster er bygget opp
- skrive hovedspråket ortografisk og grammatikalsk korrekt, uttrykke seg med et variert ordforråd og bruke sentrale teknikker for tekstbinding

Årsplaner 10. klasse 2020-2021

- utforske og reflektere over språklig mangfold i Norge og gjøre rede for utbredelsen av de samiske språkene og for rettighetene for samisk språk i Norge
- gjøre rede for hovedtrekk i norsk språkutvikling etter 1814 og forklare hvorfor vi har to likestilte skriftspråk i Norge i dag

Vurderingskriterier

Muntlig deltagelse, arbeid med fagstoffet i arbeidsstunden, et oversiktlig periodehefte med sammensatte tekster og illustrasjoner der alt fagstoffet inngår, avsluttende prøve.

Evalueringsform

Muntlig og skriftlig tilbakemelding på hovedfagsperioden, sluttprøve, halvårsvurdering og sluttvurdering.

Timer: 2 fagtimer pr. uke og 6 uker periode	Lærer: Mario de Carvalho og Espen Aske
---	--

<p>Innhold</p> <p>Tall og tallforståelse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tallsystemer og deres historiske utvikling • Proporsjoner brukt både i geometri og i praktisk beregning • Valg av måleenheter og måleinstrumenter • Lineære og inverse funksjoner, proporsjonalitet, omvendt proporsjonalitet, analyse av stigning • Videreføring av algoritmisk tenkning og anvendelse i problemløsningsstrategier; utvikle og utprøve modeller <p>Algebra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Likningssystemer med 2 ukjente av 1. grad og 2. grad, algebraisk og grafisk løsning • Faktorisering av 2. grads polynomer • Enkle eksponentialfunksjoner <p>Geometri</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kjeglesnittenes kurver • Proporsjoner • Oversikt over alle geometriske setninger for løsning av komplekse konstruksjoner • Forskjellige framstillinger av 3-dimensjonale legemer i et 2-dimensjonalt bilde • Geometriens betydning i teknologi, arkitektur, kunst <p>Statistikk og sannsynlighet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Statistikk, sannsynlighet og kombinatorikk (Pascals talltrekant)
<p>Arbeidsform</p> <p>Frontalundervisning Omvendt undervisning i fagtimene; campus.inkrement.no Arbeid i grupper, sosialisering av det faglige arbeid. Individuelt arbeid.</p>
<p>Kompetansemål etter 10. klasse</p> <p><i>Mål for opplæringen er at eleven skal kunne</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • utvikle modeller, utforske fremgangsmåter og begrunne løsningsstrategier i møte med ulike matematiske utfordringer • sammenligne og omgjøre tallkategorier til standardform • regne med ulike tallsystemer • ta i bruk algoritmene for primtallfaktorisering og utregninger med algebraiske uttrykk • bruke potenser og kvadratrøtter og anvende kvadratsetningene og polynomer i beregninger • løse likninger og ulikheter av første grad og løse enkle likningssystemer med to ukjente, algebraisk og geometrisk, med bruk av koordinater • utforske sammenhengen mellom konstant prosentvis endring, vekstfaktor og eksponentialfunksjoner • lage og tolke funksjoner som beskriver numeriske sammenhenger i praktiske situasjoner

Årsplaner 10. klasse 2020-2021

- identifisere og utnytte egenskapene til proporsjonale, omvendt proporsjonale, lineære og enkle kvadratiske funksjoner
- løse oppgaver ved bruk av målestokk og proporsjoner og utføre beregninger med variabler i praktiske situasjoner
- sette opp budsjett og føre regnskap; drøfte spørsmål knyttet til personlig økonomi, lån, kjøp og salg
- gjøre overslag over og beregne lengde, omkrets, vinkel, areal, overflate og utføre beregninger med vei, fart, tid, masse, volum og tetthet
- forklare definisjonen av π og bruke det i beregninger av omkrets, areal og volum og bruke formlighet, kongruens og Pythagoras' læresetning i beregninger
- analysere egenskaper ved to- og tredimensjonale figurer og bruke egenskapene i beregninger
- utføre komplekse geometriske konstruksjoner, som kjeglesnitt, og lage perspektivtegninger med forsvinningspunkter
- undersøke og analysere sannsynlighet ved bruk av databaser og praktiske eksperimenter; beskrive utfallsrom og uttrykke sannsynlighet i ulike talluttrykk
- vise med eksempler og finne mulige løsninger på enkle kombinatoriske begreper i praktiske situasjoner

Vurderingsform

Hjemmeoppgaver, prøver, halvårsvurdering og sluttvurdering.

Timer: 3 timer i uken	Lærer: Christine Reier-Røberg
------------------------------	--------------------------------------

Innhold:

Språk og kommunikasjon

- Formidle engelsk tekst ved høytlesing
- Kommunikasjon over landegrensener med engelsk som kontaktspråk
- Nyansering av språklige uttrykk i forhold til emne, situasjon og mottaker
- Bearbeiding av litteratur og samfunnsfaglige temaer
- Kildesøk, kildebruk og kildekritikk
- Bruk av engelskspråklige kilder for skriftlig arbeid og muntlige presentasjoner
- Forskjellige typer sakprosa
- Gjennomgang av grammatikken som er behandlet fra 4. – 9. klasse
- Trekk fra engelsk språkhistorie

Språk og kultur

- Variert utvalg av autentiske litterære tekster: skuespill, noveller, dikt
- Litteratur som omhandler utvikling og endring i engelskspråklige land
- Bokomtaler og skriveoppgaver om samtidslitteratur
- Engelsk som førstespråk og kontaktspråk
- Frihetsgudinnen og amerikanske verdier
- Gandhi, India og Pakistan
- Afroamerikansk historie

Arbeidsform

Gruppearbeid, frontalundervisning, samtaler, prosjektarbeid, praktiske øvelser.

Kompetansemål etter 10.klasse

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- lese og samtale om ulike typer tekst med god forståelse, diksjon og intonasjon
- bruke hensiktsmessige strategier og hjelpemidler for språkinnlæring og planlegge og vurdere arbeidsmåter i forhold til ulike oppgaver
- utvikle og presentere tekster som er tilpasset ulike temaer og mottakere, skriftlig og muntlig
- ta i bruk hensiktsmessige medier i arbeid med engelsk som globalt kontakt- og kommunikasjonsspråk
- forstå og bruke et variert ordforråd og ulike språklige strukturer
- søke og bruke engelskspråklige kilder på en tekstkritisk måte
- samtale med god flyt og sammenheng i uforberedt og forberedt tale
- gi muntlige presentasjoner av ulike temaer
- delta i bearbeidelse av engelskspråklig litteratur, poesi, drama og prosa
- samarbeide om formidling, gjennom resitasjon og/eller dramatisering, av engelsk litteratur
- utforske og drøfte varianter av engelsk som førstespråk og kontaktspråk
- undersøke og presentere viktige hendelser i engelskspråklige lands historie
- utforske situasjonen til urfolk i engelskspråklige land
- drøfte levesett, verdier og institusjoner i engelskspråklige land og i Norge

Vurderingskriterier

Deltagelse og aktivitet i timer og i grupper både muntlig og skriftlig. Evnen til å uttrykke seg i både skriftlig og muntlig engelsk. Faglig utvikling, innlevering / fullføring av oppgaver og prøver.

Vurderingsform

Underveisvurderinger og samtaler.

Muntlig og skriftlig tilbakemeldinger på innleveringer, deltagelse, presentasjoner og prøver.

Konferansetimer, halvårsoversikt og sluttvurdering.

Timer: 3 timer i uken	Lærer: Marie Relling
<p>Innhold</p> <p>Språk og kommunikasjon</p> <ul style="list-style-type: none"> • Formidle tekst ved høytlesing • Språklige uttrykk i forhold til emne, situasjon og mottaker • Bearbeiding av litteraturutdrag og samfunnsfaglige temaer • Bruk av kilder på/om målspåket for skriftlig arbeid og muntlige presentasjoner • Forskjellige typer sakprosa • Grammatikk <p>Språk og kultur</p> <ul style="list-style-type: none"> • Variert utvalg av autentiske og tilrettelagte tekster: skuespill, noveller, dikt, film • Tekster om aktuelle samfunnspsørsmål i målspåksområdene • Kildesøk, varierte skrive- og presentasjonsoppgaver, individuelt og i gruppe • Grunntrekk i målspåkets historie og varianter 	
<p>Arbeidsformer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Høytlesing og gjenfortelling av tekster • Prosesskriving • Spill/øvelser i grupper • Lek • Rollespill og lignende • Samtaler og drøfting 	
<p>Læringsmål</p> <p>Mål for opplæringen er at eleven skal kunne</p> <ul style="list-style-type: none"> • lese og gjenfortelle ulike typer tekst med god forståelse og uttale • bruke hensiktsmessige strategier og hjelpemidler for språkinnlæring og planlegge og vurdere arbeidsmåter i forhold til ulike oppgaver • bruke kjennskap til strukturene i målspåket i eget tekstarbeid • bruke et variert ordforråd i samtale om kjente temaer • velge temaer og finne kilder for muntlige og skriftlige presentasjoner • bruke kilder på målspåket på en tekstkritisk måte • samtale om målspåkets stilling i verden og egne erfaringer med det i Norge • bearbeide og formidle skjønnlitterære tekster på målspåket • samtale om viktige hendelser i målspåksområdenes historie • drøfte levesett, verdier og institusjoner i målspåksområdene og i Norge 	
<p>Evalueringsform</p> <ul style="list-style-type: none"> • Underveisvurdering av muntlig og skriftlig arbeid • Prøver og innleveringer • Framføringer 	
<p>Vurderingskriterier</p> <p>Elevens kompetanse vurderes i henhold til grad av oppnåelse av læringsmål.</p>	

Timer: 1 time i uken	Lærer: Magdalena Valles
-----------------------------	--------------------------------

Innhold

Språk og kommunikasjon

- utnytte ulike kilder for autentiske tekster i egen språklæring
- bruke digitale verktøy og andre hjelpemidler på en kritisk og selvstendig måte
- lese formelle og uformelle tekster i ulike sjangere og gjøre rede for forfatterens synspunkter og holdninger
- delta i spontane samtaler om ulike temaer og aktuelle emner
- presentere aktuelle og tverrfaglige emner muntlig
- gi uttrykk for opplevelser, synspunkter og holdninger, ønsker og emosjoner
- forstå og bruke tall og størrelser i praktiske situasjoner
- kommunisere med god uttale og intonasjon
- tilpasse språkbruken til ulike kommunikasjonssituasjoner
- bruke ord, setningsoppbygging og tekstbindingsformer målrettet og variert
- skrive sammenhengende tekster i ulike sjangere

Språk og kultur

- drøfte sider ved dagligliv, tradisjoner, skikker og levemåter i språkområdet og i Norge
- drøfte sider ved livsvilkår og aktuelle samfunnsforhold i språkområdet
- gjøre rede for sider ved geografi og historie i språkområdet
- beskrive sentrale sider ved språkområdets kultur og gi uttrykk for opplevelser knyttet til dette

Arbeidsform

Timene begynner med å lære nye grammatikkformer og å bruke det i autentiske tekster. De lærer setningsoppbygging og tekstbindingsformer. Elever leser for å øve uttale og intonasjon. Vi ser tradisjoner og ulike kulturer på spansktalende land. Geografi, historie, gastronomi og fester skal diskutere og sammenligne med Norge. Det blir regelmessige grammatikkprøver og skriver ulike tekster. De øver med forskjellig eksamensoppgaver.

Læringsmål

Praktisk spansk kunnskap. Ta i bruk det spanske språket muntlig og skriftlig. Elevene skal tilegne seg kunnskap om geografi, mennesker, litteratur, kunst og kultur fra de spanskspråklige landene. Lære et moderne og aktuelt spansk språk.

Timer: 4 periodeuker	Lærer: Kirstin Heggestad Bræin
--------------------------------	---------------------------------------

Innhold

- Politiske utviklingstendenser fra 1600-tallet til den franske revolusjon
 - Maktkamper og religiøse motsetninger; 30-årskrigen
 - Konge, adel, kirke; privilegier, føydalsystemet
 - Opplysningstidens politiske ideer
 - Revolusjonens første fase; menneskerettigheter, idealer
 - Revolusjonens andre fase; skrekkelige
 - Sosiale reformer; Napoleon som Europas hersker
 - Nasjonalisme
- Moderne historie
 - Ismer med vekt på sosialismen
 - Karl Marx. Darwin
 - Årsakene til den 1. verdenskrig, kappløpet om koloniene. Skuddene i Sarajevo og krigsutbruddet. 1. verdenskrig
 - Den russiske revolusjon. Lenin og Stalin
 -

Temaene under er tidligere gjennomgått i samfunnsfag og historie på ungdomstrinnet!

- Fredsavtalen i Versailles. Konsekvensene for Tyskland
- Mellomkrigstiden. Hitlers vei til makten
- 2. verdenskrig. Holocaust. Krigen i Norge
- Fredsoppgjøret. Delingen av Tyskland
- Den kalde krigen
- Berlinmurens fall. Oppløsningen av Sovjetunionen
- Linjer fra historiske hendelser til nåtidige spørsmål

Arbeidsform

Undervisningen foregår som forelesninger av lærer og elevenes egen skriftlige fremstilling av stoffet gjennom egne tekster. Elevene får også oppgaver med å gi muntlige referater fra diverse artikler til stoffet. Det gis også individuelle skriftlige oppgaver.

Læringsmål

Kompetansemål etter 10. klasse

Mål for opplæringen er at elevene skal kunne

- undersøke og gjøre rede for idéer og krefter som førte til frihetskamp og revolusjoner på 1700- og 1800-tallet og for følgene dette fikk for den demokratiske utviklingen i Norge
- presentere viktige utviklingstrekk i norsk historie på 1800- og 1900-tallet og hvordan de peker fram mot samfunnet i dag
- undersøke og presentere hovedtrekk ved samenes historie og rettighetskamp fra midten av 1800-tallet til i dag
- drøfte årsaker til og virkningene av sentrale internasjonale konflikter og samfunnsomveltninger på 1900- og 2000-tallet og reflektere over betydningen av handlingene til sentrale personer i moderne historie
- drøfte viktige omveltninger i samfunnet i nyere tid, og reflektere over hvordan dagens samfunn åpner for nye omveltninger

Årsplaner 10. klasse 2020-2021

- samtale om politiske ideologier og standpunkter og om hvordan de påvirker tolkninger av historiske begivenheter
- reflektere over historiske hendelser og over hvordan samfunnet kunne ha blitt annerledes dersom disse hendelsene hadde utviklet seg på en annen måte
- søke og vurdere kritisk utvalgte historiske kilder for eget arbeid
- drøfte idealene om menneskeverd og reflektere over utviklingen av rasisme og diskriminering i et historisk og nåtidig perspektiv
- skrive samfunnsfaglige tekster i ulike sjangrer og lage, eller finne, illustrasjoner som bygger opp under den skriftlige fremstillingen

Evalueringsform

Det legges vekt på jevnlig oppfølging av arbeidet fra time til time. Det selvstendige periodeheftets utforming og innhold evalueres og aktiviteten i samtaler i timene, samt bidrag til dagsaktuelle temaer. Prøve.

Vurderingskriterier

Muntlig og relevant deltakelse. Periodehefte. Prøve i faget.

Timer: 3 periodeuker	Lærer: Christine Reier-Røberg
--------------------------------	--------------------------------------

Innhold

- Samfunnsfaglig undersøkelse
- Rettighetslovgivning, menneskerettigheter og spørsmål knyttet til rettsvesen og rettspraksis
- Fordommer, rasisme og diskriminering. Behandlingen av etniske og religiøse minoriteter, i Norge og i andre land
- Terrorhandlingene 22. juli 2011
- Kjønnroller, kjønnsidentitet og seksuell orientering

Arbeidsform

Undervisningen foregår som foredrag, forklaring fra lærer, samtaler, små skriftlige oppgaver hjemme og på skolen. Elevene skriver egne tekster. Elevene vil også lære en del politiske begreper og øve på dem.

Kompetansemål etter 10. klasse

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- sette seg inn i og presentere en samfunnsfaglig undersøkelse; planlegge og gjennomføre en samfunnsfaglig småskala-undersøkelse, alene eller sammen med andre
- gjøre rede for hvordan ulike politiske partier fremmer ulike verdier og interesser, drøfte dette i forbindelse med aktuelle samfunnsproblemer og argumentere for egne synspunkter
- gjøre rede for sentrale politiske institusjoner i Norge og rollefordelingen mellom dem og sammenligne med institusjoner i andre land
- undersøke og gjøre rede for nasjonale minoriteters stilling i Norge, før og nå, med vekt på fornorskning av samene og deres rettighetskamp
- beskrive hva rettighetslovgivning går ut på gjennom sentrale eksempler
- gi eksempler på hva samarbeid, medvirkning og demokrati innebærer nasjonalt, lokalt, i organisasjoner og i skolen
- beskrive hovedtrekkene i norsk økonomi og hvordan de henger sammen med den globale økonomien
- forklare begrepene holdninger, fordommer, rasisme og ekstremisme vurdere hvordan holdninger kan bli påvirket, og hvordan den enkelte og samfunnet kan motarbeide fordommer, rasisme og rasisme
- gi eksempler på hvordan et lovbrudd blir behandlet, diskutere årsaker til og følger av kriminalitet og forklare hvordan rettsstaten og rettspleien fungerer
- gjøre rede for oppgavene til viktige internasjonale organisasjoner der Norge er medlem
- undersøke og presentere grunnleggende menneskerettigheter og deres opprinnelse og reflektere over verdien av at de blir respektert
- beskrive og drøfte sider ved bærekraftig utvikling; den enkeltes ansvar og påvirkningsmulighet og betydningen av politiske beslutninger og strukturelle endringer

Evalueringsform

Det er først og fremst den muntlige deltagelsen i timene som legges til grunn for evalueringen, samt kunnskapsprøve. Videre er det arbeid med hovedfagsboken, samt orden og oversikt i denne.

Vurderingskriterier

Muntlig deltakelse. Periodehefte. Prøve i faget.

Timer: 1 time per uke	Lærer: Christine Reier-Røberg
<p>Innhold</p> <ul style="list-style-type: none"> • Naturreligioner, urfolks religioner • Hinduisme: Sentrale skrifter, arkitektur og kunst, ritualer og tradisjoner • Buddhisme: Sentrale skrifter, arkitektur og kunst, ritualer og tradisjoner • Sentrale ideer i livssynshumanismen; framvekst og etikk • Mangfold innen religionene og livssynene • Private og samfunnsbaserte ritualer og tradisjoner i et flerkulturelt og sekulært perspektiv • Ulike livspraksiser knyttet til religion og livssyn • Ethiske og filosofiske spørsmål og dilemmaer i lys av religioner og livssyn 	
<p>Arbeidsform</p> <p>Tavleundervisning, lesing av tekster, innhenting av materiale fra eksterne kilder. Muntlig og skriftlig bearbeiding av dette materialet. Klassediskusjoner.</p>	
<p>Kompetansemål etter 10. klasse</p> <p><i>Mål for opplæringen er at eleven skal kunne</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • bruke og drøfte fagbegreper om religioner og livssyn • sammenligne og vurdere ulike kilder til kunnskap om religioner og livssyn • delta i samtaler om kristendommens betydning i Europa i middelalder og renessanse og gjøre rede for viktige hendelser og skikkelser i kristendommens historie fra reformasjonen til i dag • presentere hovedtrekk ved kunst og arkitektur knyttet til kristendommen • utforske og presentere sentrale trekk ved mangfold og utbredelse av kristendommen i dag • gjøre rede for og reflektere over samenes og andre urfolks religions- og livssynstradisjoner • gi eksempler på karakteristiske trekk ved jødedom, islam, hinduisme og buddhisme i dag og vise kjennskap til kulturelle og sosiale impulser som er særegne for disse religionene • undersøke og presentere sentrale ideer fra livssynshumanisme og andre ikke-religiøse livssyn • øve faglig innenfraperspektiv i presentasjon av ulike religioner og livssyn som livstolkning • reflektere over eksistensielle spørsmål knyttet til oppvekst og liv i et mangfoldig og globalt samfunn • identifisere og drøfte aktuelle etiske problemstillinger knyttet til menneskerettigheter og levekår globalt sett • utforske etiske ideer fra sentrale skikkelser i filosofihistorien og i religiøse og livssynsbaserte tradisjoner 	
<p>Evalueringsform</p> <p>Vurdering av muntlig deltagelse, samt besvarelser på oppgaver og mindre prøver gjennom året.</p>	
<p>Vurderingskriterier:</p> <p>Eleven skal kunne gjenkjenne og beskrive de fem største verdensreligionene Eleven skal kunne beskrive og gjøre rede for ulike retninger innenfor kristendom Eleven skal kunne gjøre rede for underviste naturreligioner Eleven skal kunne reflektere over temaer som humanisme moral og etikk, på en måte som viser kjennskap til den rådende samfunnsdiskursen.</p>	

Fag: Naturfag

Kompetansemål etter 10. klasse

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

FELLES FOR ALLE NATURFAG HELE U-TRINNET

- utforske naturfaglige fenomener gjennom systematisk og eksakt iakttagelse og formulere iakttagelsene i kunstfaglige uttrykk og fagtilpasset språk
- stille spørsmål og lage hypoteser om naturfaglige fenomener, identifisere variabler og samle data for å finne svar
- gjøre om observasjoner til kvantifiserbare data som kan behandles ved hjelp av enkel statistikk og forklare årsaks-virkningsforhold i omtalen av observasjoner, forsøk og forsøksresultater i naturfaget
- gi eksempler på sentrale arbeidsmåter og forklaringsmodeller i naturvitenskap, drøfte eksisterende kunnskap ut fra en kritisk tilnærming og identifisere sammenhenger mellom naturvitenskap, teknologi og samfunnsutvikling

Naturfag

Kompetansemål 10. klasse fordelt på fag og årstrinn (AB 02.10.2020)

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

Fysikk 8.kl.

- utforske naturfaglige fenomener gjennom systematisk og eksakt iakttagelse og formulere iakttagelsene i kunstfaglige uttrykk og fagtilpasset språk
- stille spørsmål og lage hypoteser om naturfaglige fenomener, identifisere variabler og samle data for å finne svar
- gjøre om observasjoner til kvantifiserbare data som kan behandles ved hjelp av enkel statistikk og forklare årsaks-virkningsforhold i omtalen av observasjoner, forsøk og forsøksresultater i naturfaget
- gi eksempler på sentrale arbeidsmåter og forklaringsmodeller i naturvitenskap, drøfte eksisterende kunnskap ut fra en kritisk tilnærming og identifisere sammenhenger mellom naturvitenskap, teknologi og samfunnsutvikling

Astronomi som del av fysikk 8.kl.

- lese et geosentrisk stjernekart, gjenkjenne stjernetegn og planeter og gjøre rede for solsystemet, sol- og måneformørkelse og bruk av almanakk (som del av astronomi)

Fysikk 9.kl.

- utforske naturfaglige fenomener gjennom systematisk og eksakt iakttagelse og formulere iakttagelsene i kunstfaglige uttrykk og fagtilpasset språk
- stille spørsmål og lage hypoteser om naturfaglige fenomener, identifisere variabler og samle data for å finne svar
- gjøre om observasjoner til kvantifiserbare data som kan behandles ved hjelp av enkel statistikk og forklare årsaks-virkningsforhold i omtalen av observasjoner, forsøk og forsøksresultater i naturfaget
- gi eksempler på sentrale arbeidsmåter og forklaringsmodeller i naturvitenskap, drøfte eksisterende kunnskap ut fra en kritisk tilnærming og identifisere sammenhenger mellom naturvitenskap, teknologi og samfunnsutvikling

Fysikk 10.kl.

- utforske naturfaglige fenomener gjennom systematisk og eksakt iakttakelse og formulere iakttakelsene i kunsthaglige uttrykk og fagtilpasset språk
- stille spørsmål og lage hypoteser om naturfaglige fenomener, identifisere variabler og samle data for å finne svar
- gjøre om observasjoner til kvantifiserbare data som kan behandles ved hjelp av enkel statistikk og forklare årsaks-virkningsforhold i omtalen av observasjoner, forsøk og forsøksresultater i naturfaget
- gi eksempler på sentrale arbeidsmåter og forklaringsmodeller i naturvitenskap, drøfte eksisterende kunnskap ut fra en kritisk tilnærming og identifisere sammenhenger mellom naturvitenskap, teknologi og samfunnsutvikling
- utforske en bredde av fenomener innen fysikkens ulike områder, prøve ut hypoteser og gjøre rede for sentrale lovmessigheter og hvordan de er tatt i bruk i utvikling av redskaper og teknologi
- drøfte ulike energiformer, energibruk og –overforbruk, lokalt og globalt
- gjøre rede for begrepene vær og klima, drøfte ulike klimamodeller og hvordan menneskelig aktivitet kan påvirke klima

Kjemi 8.kl.

- utforske naturfaglige fenomener gjennom systematisk og eksakt iakttakelse og formulere iakttakelsene i kunsthaglige uttrykk og fagtilpasset språk
- stille spørsmål og lage hypoteser om naturfaglige fenomener, identifisere variabler og samle data for å finne svar
- gjøre om observasjoner til kvantifiserbare data som kan behandles ved hjelp av enkel statistikk og forklare årsaks-virkningsforhold i omtalen av observasjoner, forsøk og forsøksresultater i naturfaget
- gi eksempler på sentrale arbeidsmåter og forklaringsmodeller i naturvitenskap, drøfte eksisterende kunnskap ut fra en kritisk tilnærming og identifisere sammenhenger mellom naturvitenskap, teknologi og samfunnsutvikling

F.o.m. skoleåret 2020/21 kommer 8.kl. til å ha kompetansemålene som er knyttet til 9.kl.
AB 02.10.2020

Kjemi 9.kl.

- utforske naturfaglige fenomener gjennom systematisk og eksakt iakttakelse og formulere iakttakelsene i kunsthaglige uttrykk og fagtilpasset språk
- stille spørsmål og lage hypoteser om naturfaglige fenomener, identifisere variabler og samle data for å finne svar
- gjøre om observasjoner til kvantifiserbare data som kan behandles ved hjelp av enkel statistikk og forklare årsaks-virkningsforhold i omtalen av observasjoner, forsøk og forsøksresultater i naturfaget
- gi eksempler på sentrale arbeidsmåter og forklaringsmodeller i naturvitenskap, drøfte eksisterende kunnskap ut fra en kritisk tilnærming og identifisere sammenhenger mellom naturvitenskap, teknologi og samfunnsutvikling
- gjøre rede for hovedgruppene av næringsstoffer, deres karakteristiske egenskaper og betydning for ernæringsprosessen hos mennesket
- bruke kunnskap om næringsmidler for å undersøke og drøfte spørsmål knyttet til helse

f.o.m. skoleåret 2021/22 kommer 9.kl. til å ha kompetansemålene som er knyttet til 8.kl.
AB 02.10.2020

Kjemi 10.kl.

- utforske naturfaglige fenomener gjennom systematisk og eksakt iakttakelse og formulere iakttakelsene i kunstfaglige uttrykk og fagtilpasset språk
- stille spørsmål og lage hypoteser om naturfaglige fenomener, identifisere variabler og samle data for å finne svar
- gjøre om observasjoner til kvantifiserbare data som kan behandles ved hjelp av enkel statistikk og forklare årsaks-virkningsforhold i omtalen av observasjoner, forsøk og forsøksresultater i naturfaget
- gi eksempler på sentrale arbeidsmåter og forklaringsmodeller i naturvitenskap, drøfte eksisterende kunnskap ut fra en kritisk tilnærming og identifisere sammenhenger mellom naturvitenskap, teknologi og samfunnsutvikling
- beskrive grunntrekk ved forbrenning og petrokjemiske prosesser, forklare oksidasjon og reduksjon og presentere kjemiske forsøk med hjelpestoffer som reagens og indikator
- bruke kunnskap om grunnstoffer til å forklare grunnstrukturene i det periodiske systemet
- drøfte ulike energiformer, energibruk og –overforbruk, lokalt og globalt

Biologi 8.kl.

- utforske naturfaglige fenomener gjennom systematisk og eksakt iakttakelse og formulere iakttakelsene i kunstfaglige uttrykk og fagtilpasset språk
- stille spørsmål og lage hypoteser om naturfaglige fenomener, identifisere variabler og samle data for å finne svar
- gjøre om observasjoner til kvantifiserbare data som kan behandles ved hjelp av enkel statistikk og forklare årsaks-virkningsforhold i omtalen av observasjoner, forsøk og forsøksresultater i naturfaget
- gi eksempler på sentrale arbeidsmåter og forklaringsmodeller i naturvitenskap, drøfte eksisterende kunnskap ut fra en kritisk tilnærming og identifisere sammenhenger mellom naturvitenskap, teknologi og samfunnsutvikling

Biologi 9.kl.

- utforske naturfaglige fenomener gjennom systematisk og eksakt iakttakelse og formulere iakttakelsene i kunstfaglige uttrykk og fagtilpasset språk
- stille spørsmål og lage hypoteser om naturfaglige fenomener, identifisere variabler og samle data for å finne svar
- gjøre om observasjoner til kvantifiserbare data som kan behandles ved hjelp av enkel statistikk og forklare årsaks-virkningsforhold i omtalen av observasjoner, forsøk og forsøksresultater i naturfaget
- gi eksempler på sentrale arbeidsmåter og forklaringsmodeller i naturvitenskap, drøfte eksisterende kunnskap ut fra en kritisk tilnærming og identifisere sammenhenger mellom naturvitenskap, teknologi og samfunnsutvikling
- formidle grunnleggende kunnskap om menneskekroppens organer, funksjoner og prosesser
- drøfte spørsmål knyttet til kjønnsidentitet og seksualitet

Biologi 10.kl.

- utforske naturfaglige fenomener gjennom systematisk og eksakt iakttakelse og formulere iakttakelsene i kunstfaglige uttrykk og fagtilpasset språk
- stille spørsmål og lage hypoteser om naturfaglige fenomener, identifisere variabler og samle data for å finne svar
- gjøre om observasjoner til kvantifiserbare data som kan behandles ved hjelp av enkel statistikk og forklare årsaks-virkningsforhold i omtalen av observasjoner, forsøk og forsøksresultater i naturfaget
- gi eksempler på sentrale arbeidsmåter og forklaringsmodeller i naturvitenskap, drøfte eksisterende kunnskap ut fra en kritisk tilnærming og identifisere sammenhenger mellom naturvitenskap, teknologi og samfunnsutvikling
- redegjøre for prinsippene i et økosystem, beskrive ulike typer økosystemer og bruke kunnskapen i drøfting av betydningen av naturmangfold, trusler mot mangfoldet og mulige tiltak

Geologi 10.kl.

- utforske naturfaglige fenomener gjennom systematisk og eksakt iakttakelse og formulere iakttakelsene i kunstfaglige uttrykk og fagtilpasset språk
- stille spørsmål og lage hypoteser om naturfaglige fenomener, identifisere variabler og samle data for å finne svar
- gjøre om observasjoner til kvantifiserbare data som kan behandles ved hjelp av enkel statistikk og forklare årsaks-virkningsforhold i omtalen av observasjoner, forsøk og forsøksresultater i naturfaget
- gi eksempler på sentrale arbeidsmåter og forklaringsmodeller i naturvitenskap, drøfte eksisterende kunnskap ut fra en kritisk tilnærming og identifisere sammenhenger mellom naturvitenskap, teknologi og samfunnsutvikling
- forklare prinsippene om platetektonikk, vise kjennskap til viktige bergartsdannende mineraler og bruke grunnbegreper i geologisk systematikk

<p>Timer: 3 uker hovedfag</p>	<p>Lærer: Vahan Babayan</p>
<p>Innhold <i>Varmelære og mekanikk</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Utvidelse og sammentrekning - Faseoverganger som fordampning, smelting, størkning, kondensasjon - Temperatur, kokepunkt, trykk og volum, Boyles lov og entropi - Damp turbin, dampmaskin, kjøleskap, varmepumpe - Forbrenningsmotor, rakettmotor - Moderne varmetekniske maskiner/apparater - Energibegrepet - Adiabatisk prosesser • <i>Elektrisitetstære og akustikk</i> <ul style="list-style-type: none"> - Frekvens og tonehøyde - Elektriske svingninger i mikrofon/høytaler/telefon, overføring til akustiske svingninger 	
<p>Arbeidsform</p> <ul style="list-style-type: none"> • samtale dagen etter forsøk/demonstrasjoner. • egne fysikkforsøk • se på demonstrasjonsforsøk • frontalundervisning med muntlig fremlegg/forelesning i faget • lesetekster, beskrivelser • avskrift av tekst og tegning • formulere egen tekst i periodeheftet • delprøver underveis i perioden • avsluttende prøve 	
<p>Læringsmål Formålet med undervisningen er at elevene skal kunne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • utforske naturfaglige fenomener gjennom systematisk og eksakt iaktakelse og formulere iakttakelsene i kunstfaglige uttrykk og fagtilpasset språk • stille spørsmål og lage hypoteser om naturfaglige fenomener, identifisere variabler og samle data for å finne svar • gjøre om observasjoner til kvantifiserbare data som kan behandles ved hjelp av enkel statistikk og forklare årsaks-virkningsforhold i omtalen av observasjoner, forsøk og forsøksresultater i naturfaget • gi eksempler på sentrale arbeidsmåter og forklaringsmodeller i naturvitenskap, drøfte eksisterende kunnskap ut fra en kritisk tilnærming og identifisere sammenhenger mellom naturvitenskap, teknologi og samfunnsutvikling • utforske en bredde av fenomener innen fysikkens ulike områder, prøve ut hypoteser og gjøre rede for sentrale lovmessigheter og hvordan de er tatt i bruk i utvikling av redskaper og teknologi 	

Vurderingskriterier

- faglig kunnskap som vises gjennom delprøver, avslutningsprøve og egne tekster/illustrasjoner i periodeheftet.
- Muntlig innsats; faglig forståelse gjennom spørsmål og/eller kommentarer
- orden i periodeheftet; dvs. layout, illustrasjoner, skrift.
- innhold i periodeheftet; om det er fullstendig.

Vurderingsform

Periodehefte, underveisvurdering, sluttprøve

Timer: Hovedfagsperiode 3 uker	Lærer: Anders Berg
---	-------------------------------------

Innhold

Elevene skal lære om:

- *Grunnstoffene*
 - Forekomst i naturen
 - Egenskaper og anvendelse
 - Kjemisk systematikk; periodesystemet
- *Atommodeller*
- *Karbonkretsløpet*
 - Organiske syrer; alkohol, estere og aromastoffer
 - Drivhuseffekten
- *Oksidasjon og reduksjon*
- *Petrokjemiske prosesser*
 - Oljeraffinering; katalysator
 - Fra råolje til plast
 - Hydrokarboner
 - Syntetiske stoffer

Arbeidsform

- samtale dagen etter forsøk/demonstrasjoner.
- egne kjemiforsøk
- se på demonstrasjonsforsøk
- frontalundervisning med muntlig fremlegg/forelesning i faget
- lesetekster, beskrivelser
- avskrift av tekst og tegning
- formulere egen tekst i periodeheftet
- delprøver underveis i perioden
- avsluttende prøve

Læringsmål

Eleven skal kunne:

- utforske naturfaglige fenomener gjennom systematisk og eksakt iakttagelse og formulere iakttagelsene i kunstfaglige uttrykk og fagtilpasset språk
- stille spørsmål og lage hypoteser om naturfaglige fenomener, identifisere variabler og samle data for å finne svar
- gjøre om observasjoner til kvantifiserbare data som kan behandles ved hjelp av enkel statistikk og forklare årsaks-virkningsforhold i omtalen av observasjoner, forsøk og forsøksresultater i naturfaget
- gi eksempler på sentrale arbeidsmåter og forklaringsmodeller i naturvitenskap, drøfte eksisterende kunnskap ut fra en kritisk tilnærming og identifisere sammenhenger mellom naturvitenskap, teknologi og samfunnsutvikling
- beskrive grunntrekk ved forbrenning og petrokjemiske prosesser, forklare oksidasjon og reduksjon og presentere kjemiske forsøk med hjelpestoffer som reagens og indikator
- bruke kunnskap om grunnstoffer til å forklare grunnstrukturene i det periodiske systemet

Vurderingskriterier

I vurderingen vil det bli lagt vekt på:

I hvilken grad eleven:

- iakttar eksakt
- er systematisk i undersøkelse av fenomenene
- formulerer iaktakelsene kunstnerisk og med et fagtilpasset språk.
- stiller spørsmål om naturfaglige fenomener
- lager hypoteser om naturfaglige fenomener
- samler data for å finne svar
- forklarer årsaks-virkningsforhold i omtalen av observasjoner, forsøk og forsøksresultater
- gir eksempler på forklaringsmodeller i naturvitenskap
- drøfter eksisterende kunnskap ut fra en kritisk tilnærming
- identifisere sammenhenger mellom naturvitenskap, teknologi og samfunnsutvikling
- beskriver grunntrekk ved forbrenning og petrokjemiske prosesser
- forklarer oksidasjon og reduksjon
- presenterer kjemiske forsøk med hjelpestoffer som reagens og indikator
- bruker kunnskap om grunnstoffer til å forklare grunnstrukturene i det periodiske systemet

Evaluering

Muntlig i løpet av perioden og skriftlig etter fullført prøve og endt periode.

Timer: 3 hovedfagsuger	Lærer: Trond Skaftnesmo
Innhold Økologi <ul style="list-style-type: none"> • Økologi – et fag og en bevegelse (historiske perspektiver) • Økosystemet – en superorganisme (åndedrett og sirkulasjon, produksjon, konsumpsjon og nedbryting, mv.) • Ulike typer av økosystemer: skogen og tjernet som økosystem • <i>The Wood-Wide-Web</i> (soppnettverket binder skogen sammen) • Suksesjoner i skogøkosystemet • Næringskjeder og næringspyramider • Gaia – jorden som levende organisme • Biomer – som regnskog, savanne og ørken • Kulturlandskapets utvikling og det biologiske mangfoldet. • Miljø og klima: Karbonkretsløpet og CO₂ • Økologi og evolusjon – samarbeid og konkurranse 	
Arbeidsform Forelesninger og samtaler. Elevene utarbeider et periodehefte, med tegning & tekst.	
Læringsmål <i>Mål for undervisningen er at elevene skal kunne</i> <ul style="list-style-type: none"> • redegjøre for hva et økosystem er, gi eksempler på ulike typer økosystemer • kjenne til den grunnleggende omsetningen i et økosystem og betydningen av planter, dyr og nedbrytere • vite hva som menes med biologisk mangfold • kjenne til de sentrale miljøfarene som truer våre økosystemer • redegjøre for hovedtrekkene i fotosyntesen • kjenne til klimaproblematikken og CO₂ sin rolle i denne • kjenne til grunntrekkene ved regionale økosystemer (biomer) – så som ørken, savanne og regnskog • redegjøre for hva vi mener med et kulturlandskap • ha kunnskap om hvordan kulturlandskapene er blitt til og hvordan de endres i vår tid avlese et landskap, f.eks. kunne se hvilke inngrep som er foretatt • se forskjell på landskaper med et stort biologisk mangfold og landskaper preget av monokulturer (gamle kompetansemål ut 20/21)	
Evalueringsform Periodehefte som vurderes underveis og ved periodeslutt + sluttprøve.	
Vurderingskriterier Muntlig deltakelse. Periodehefte. Prøve i faget.	

<p>Timer: 4 hovedfagsuger</p>	<p>Lærer: Christer Geelmuyden</p>
<p>Innhold</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Jordklodens geologi med mineralogi og petrografi</i> <ul style="list-style-type: none"> - Jordskorpens struktur, de oppbyggende og formdannende kreftene og ulike former for erosjon - Fjellkjedefoldningene og klodens karakteristiske fjellkjedefformasjoner - Grunnlinjene platetektonikk og kontinentaldrift - Kjemisk, mekanisk og organisk forvitring og forholdet til jordsmonnet - Forenklet oversikt over jordklodens geologiske utvikling i sammenheng med de store masseutryddelsene og fossile forekomster av plante- og dyreliv fra urtid til nåtid - Olje- og gassdannelse i jordskorpen 	
<p>Arbeidsform Periodehefte. Ev. ekskursjoner i nærområdet.</p>	
<p>Læringsmål Eleven skal kunne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • utforske naturfaglige fenomener gjennom systematisk og eksakt iakttagelse og formulere iakttagelsene i kunstfaglige uttrykk og fagtilpasset språk • stille spørsmål og lage hypoteser om naturfaglige fenomener, identifisere variabler og samle data for å finne svar • gjøre om observasjoner til kvantifiserbare data som kan behandles ved hjelp av enkel statistikk og forklare årsaks-virkningsforhold i omtalen av observasjoner, forsøk og forsøksresultater i naturfaget • gi eksempler på sentrale arbeidsmåter og forklaringsmodeller i naturvitenskap, drøfte eksisterende kunnskap ut fra en kritisk tilnærming og identifisere sammenhenger mellom naturvitenskap, teknologi og samfunnsutvikling • forklare prinsippene om platetektonikk, vise kjennskap til viktige bergartsdannende mineraler og bruke grunnbegreper i geologisk systematikk 	
<p>Evalueringsform Periodehefte som vurderes underveis og ved periodeslutt, delprøver, sluttprøve.</p>	
<p>Vurderingskriterier Innholdet i boken skal være komplett Innholdet skal være korrekt og oversiktlig satt opp Illustrasjoner skal være tydelige og informative Avslutningsprøve</p>	

Fag: Gymnastikk

Klasse: 10.

Timer: 2 timer pr. uke	Lærer: Espen Aske
<p>Innhold</p> <ul style="list-style-type: none"> • Videreføring av aktivitetene i 8. – 9. klasse • Individuell trening og riktig bruk av treningsutstyr • Løping og andre øvelser som styrker utholdenhet • Kroppsøving og livsstil; individuelle preferanser og forutsetninger 	
<p>Arbeidsform</p> <ul style="list-style-type: none"> - Øvelser der eleven kan oppleve seg selv så sterkt som mulig. - Sette sammen turnøvelser. - Innføre planlagte taktiske mønstre. - Individuelle og kollektive oppgaver. 	
<p>Kompetansemål etter 10. klasse <i>Mål for opplæringen er at eleven skal kunne</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • delta ut fra egne forutsetninger i et utvalg idretter og kjenne til teknikk, taktikk og treningsprinsipper i et utvalg individuelle idretter og lagidretter • utføre flere svømmeteknikker og gjennomføre utendørs livredning • forklare og utføre livbergende førstehjelp • reflektere over hvordan ulike framstillinger av kropp i media påvirker bevegelsesaktivitet og forhold til egen kropp • planlegge og lede kroppsøvingsaktiviteter med tanke på å inkludere alle • vurdere egne erfaringer fra kroppsøvingsaktiviteter og planlegge, gjennomføre og vurdere egentrening av ulike slag, også ved skade og sykdom • drøfte sammenhenger mellom fysisk aktivitet, livsstil og helse • praktisere former for friluftsliv i ulike naturmiljø • orientere seg ved hjelp av kart og spor i varierte terrengetyper • planlegge og ta medansvar for gjennomføring av overnattingsturer til ulike årstider • vurdere risiko og trygghet ved ulike uteaktiviteter 	
<p>Evalueringsform</p> <ul style="list-style-type: none"> - Muntlig tilbakemelding i timene. - Skriftlig halvårsrapport. - Skriftlige vitnesbyrd. 	
<p>Vurderingskriterier</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ferdigheter. - Innsats. - Kunnskap. 	

Timer: 1t/u i ½ klasse i 6 uker	Lærer: Cathrine Skartum Pianist: Marie Relling
--	---

Innhold:

Grunnleggende øvelser som utvikler balanse, rytmefølelse, koordinasjon og tilstedeværelse i rommet både hos den enkelte og i samspill med andre elever.

Perfeksjonering av de viktigste pedagogiske stavøvelsene med variasjoner.

Enkle former og geberder øves til dikt.

Takt, rytme og melodi øves inn ved eurytmisk fremstilling av musikkstykker.

Kombinere geometriske former til et helhetlig uttrykk.

Arbeide med dikt på norsk og engelsk ut fra rytme, vokaler og konsonanter.

Musikk: Beethoven, Sibelius, Brahms, jazzmusikk.

Medvirke i skolens Mikkelmess-spill som fanebærere, riddere og drage.

- Dikt, prosatekster og ballader i ulike språk og dialekter
- Dagsaktuelle temaer belyst i tekster fra verdenslitteraturen
- Korte og lengre musikkstykker fra ulike tider og tradisjoner
- Fordypning av grunnelementer og deres innbyrdes samspill, både i språk og musikk
- Fraseringer, pauser og cesurer, flyt, dynamikk, rytme, puls, melodi, dur, moll og dissonanser
- Motsetninger og kontraster i innhold og form, for eksempel humor og alvor
- Fotstillinger, hodestillinger og sjelegeberder knyttet til uttrykk og karakter
- Grammatikalske øvelser knyttet til verb og substantiv
- Sosiale øvelser som for eksempel Jeg-Du-Vi
- Stavøvelser i ulike kombinasjoner og komposisjoner, i forhold til kropp, rom og retning
- Geometriske former og formforvandlinger
- Eurytmiske grunnformer som åttetall, ellipse, sirkler og spiraler varieres og utvikles i vanskelighetsgrad
- Variert bruk av speilformer og bevegelseskanon i koreografier
- Gruppearbeid med øvelse i å skape egne koreografier
- Tverrfaglige prosjekt

Arbeidsform:

Øvelser på krets og frontalt i rommet, både i stor gruppe og i mindre grupper.

Framføring av innøvd program for andre klasser og foresatte.

Kompetansemål etter 10. klasse

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- skape og uttrykke helhet og sammenheng mellom form, innhold og gester i lyriske, episke og dramatiske tekster sammen med andre
- gi et samlet og helhetlig bevegelsesuttrykk til utvalgte musikkstykkers innhold og form sammen med andre
- bruke grunnelementer i språk og musikk i arbeidet med egne koreografier
- utføre stavøvelser med sikkerhet, samt skape egne former og koreografier bygget på disse
- utføre ulike geometriske former og formforvandlinger
- planlegge, innøve og delta i fremførelser av eurytmi for et publikum, hvor arbeidet med kostymer og scenebelysning inngår

Vurderingskriterier:

Faglig fokus og forståelse, evne til samarbeid og gjennomføring av oppgavene/øvelsene.

Evalueringsform:

Muntlig tilbakemelding i timene og skriftlig i ½-årsoversikten og avgangsvitnesbyrdet.

Fag: Musikk og kor

Timer: 2 timer i uken i perioder pluss ukentlige korøvelser	Lærer: David Foster-Pilkington (musikk) og Marie Relling (kor)
--	---

<p>Innhold</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sang i ulike sjangrer • Korsang • Oppvarmingsøvelser for sang • Musikalske leker og øvelser: sangleker, bevegelser, rytmiske øvelser, improvisasjon og komposisjon • Sentrale trekk ved en musikkhistorisk epoke, med lytteeksempler • Symfoniorkesterets oppbygging i forbindelse med musikkhistorie; de forskjellige instrumentgruppene • Komponistbiografier • Repetisjon og fordypning av musikkteoretiske emner fra 8. – 10. klasse • Samtaler og refleksjoner om musikk som menneskelig uttrykksmiddel og musikk i et samfunnsperspektiv
<p>Arbeidsform</p> <p>Praktisk-utøvende arbeid med musikk. I tillegg kommer skriftlige oppgaver tilknyttet det teoretiske arbeidet.</p> <p>Arbeidsform (kor)</p> <p>Stemmeøvelser/oppvarming.</p> <p>Korprøver med hel gruppe eller stemmevis innøvning av repertoar.</p>
<p>Kompetansemål etter 10. klasse</p> <p><i>Mål for opplæringen er at eleven skal kunne</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • bruke stemmen og kroppen i musikalske oppvarmingsøvelser og korsang • øve inn og framføre sanger fra ulike sjangrer, kulturer og historiske epoker • delta i samspillgrupper med sang og instrumenter • benytte et partitur med g- og f-nøkkel • gjenkjenne ulike musikk sjangrer og beskrive noen av deres grunnelementer • beskrive noen typiske kjennetegn for sentrale komponisters musikk • utforske og diskutere betydningen av musikk som et menneskelig uttrykksmiddel og i et samfunnsperspektiv
<p>Vurderingskriterier</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Arbeid og engasjement: muntlig deltagelse samt evnene til å lytte og samarbeide med andre. 2) Skriftlig arbeid: en oversiktlig mappe med den gjennomgatte grunnleggende musikkteori. 3) Gehørlære: prøve i gjenkjennelse av akkordtypene; dur, moll og septim akkorder. 4) Deltakelse, aktivitet, samarbeid og oppfølging av instruksjon i kortimene.
<p>Evalueringsform</p> <p>Vurdering av innsats, bidrag i samspill og musikalske prestasjoner underveis og som sluttvurdering. Vurdering av teoretisk forståelse og skriftlige arbeider. Oppsummerende prøve i bruk av akkorder – praktisk og teoretisk.</p>

Fag: Data Klasse: 10.

<p>Timer: 2t/u i perioder, 1/3-dels klasse</p>	<p>Lærer: Christer Geelmuyden</p>
<p>Innhold:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opphavsrett • Kildesøk, kildehenvisning, kildekritikk • Avansert tekstbehandling • Tallbehandling; bruk av regneark • Bruk av digitale kart • Bildebehandling og enkel grafisk design • Grunnleggende koding, programmering, skripting, tallsystemer • Datateknologiens historie og betydning i nåtid og nær framtid • Sosiale og etiske spørsmålsstillinger • Kunstig intelligens og autonome systemer • Informasjon og kunnskap, sosiale medier 	
<p>Arbeidsform: Eleven arbeider selvstendig med skole-pc, frontalundervisning m. projektor. Deler sitt arbeid m. andre elevers arbeide.</p>	
<p>Læringsmål: Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • utforske bruk av digitale verktøy for ulike oppgaver • gjøre rede for operativsystemer og bruke kontorstøttesystemer • søke i og vurdere ulike nettbaserte kilder til informasjon og kunnskap • praktisere korrekte kildehenvisninger • utvikle sammensatte tekster og presentasjoner med digitale verktøy • ta i bruk grunnleggende programmering • utforske kreativ bruk av digital teknologi • begrunne og drøfte forhold omkring nettvett, opphavsrett og risikomomenter i bruk av moderne datasystemer • utforske og diskutere individ- og samfunnsrelaterte spørsmål knyttet til IKT • drøfte og vurdere menneskelige og etiske spørsmål knyttet til teknologiens plass og utvikling i samfunnet og den enkeltes liv • undersøke og reflektere over temaet kunstig intelligens og autonome systemer 	
<p>Vurderingskriterier: Orden i mapper. Flyt i arbeidet. Oppmerksomhet. Forståelse for faglige uttrykk.</p>	
<p>Evalueringsform: Muntlige tilbakemeldinger, se på arbeidsresultatene sammen i klassen m. projektor. Sluttvurdering</p>	

Fag: Klassens time

Klasse: 10.

Timer: 1 time per uke	Lærer: Christine Reier-Røberg
------------------------------	--------------------------------------

<p>Innhold:</p> <p>I klassens time kan elevene og lærerne ta opp saker som har med skolehverdagen å gjøre, det sosiale og faglige miljø i klassen.</p> <p>Elevene får trening i å ta opp saker til diskusjon og melde saker videre til elevrådet.</p> <p>Dette gjøres av de valgte klasserepresentantene som også refererer fra elevrådsmøtene til klassen.</p> <p>Planlegging av ulike aktiviteter, som for eksempel finansiering av språkreise til Cambridge.</p>
<p>Arbeidsform:</p> <p>Deltagelse</p>
<p>Læringsmål:</p> <p>Elevene skal lære å delta i samtaler og diskusjoner ved å lytte til andre og å legge frem egne synspunkter.</p>
<p>Vurderingsform:</p> <p>Deltatt (ingen individuell vurdering i faget)</p>

Timer: 1 time pr. uke 110 klokketimer totalt ila. ungdomsskolen	Lærer: Nina Wiik Bjørnøy
---	---------------------------------

Utdanningsvalg består av undervisning, arbeidsuke, besøk på 3 videregående skoler, individuell veiledning og gruppesamtaler. Det kan også inneholde besøk av ulike yrkesgrupper på skolen, elever fra ulike skoler, næringslivet og NAV

Arbeidsuka i 9.klasse planlegges slik at de ivaretar opplæring i dette og andre fag samtidig. I 9.klasse er hovedfokuset interesser, egenskaper og bli bedre kjent med seg selv. I 10. klasse er fokuset de ulike utdanningsprogrammene man kan søke. Det arrangeres informasjonsmøte med elever og foresatte om videregående opplæring. Skolens rådgiver forsøker å være tett på elevene opp mot valg av videregående skole.

Arbeidsform

Undervisningen vil være variert og gi gode muligheter for diskusjon, samtale og refleksjon. Elevene skal arbeide individuelt, i par og i store og små grupper. De skal gjøre ulike praktiske øvelser og ekskursjoner i timene.

Læreverk er arbeidsheftet «Min framtid», boka Utdanningsvalg; karrierelæring og livsmestring, nettressursene vilbli.no, utdanning.no og verktøykassa.no, samt seminar for lærere i utdanningsvalg

Kompetansemål etter 10. klasse

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- oppsøke og tilegne seg kunnskap om lokalt nærings- og arbeidsliv gjennom direkte kommunikasjon og deltakelse
- samle, bruke og analysere informasjon om utdanning og arbeid
- vurdere arbeidsmåter og -muligheter innenfor noen valgte utdanningsprogram og yrker
- reflektere over betydningen av å delta i arbeidslivet for livsmestring og personlig vekst
- utvikle og bruke mestringsstrategier i møte med overganger og utfordringer knyttet til utdanning og yrkesvalg
- formulere egne kortsiktige og langsiktige utdannings- og yrkesplaner og reflektere over utdanning og yrker i forhold til egne interesser, styrker og egenskaper
- drøfte hvordan bærekraftsmål, teknologi og konjunkturer påvirker arbeidsliv, yrker og arbeidsmåter
- utforske og drøfte hva og hvem som kan påvirke egne valg, blant annet hvordan kjønn kan påvirke utdannings- og yrkesvalg
- tolke stillingsannonser, skrive CV og jobbsøknad med mottakerbevissthet

Vurderingskriterier: Deltakelse muntlig i timen, oppgaver i arbeidsheftet, selvstendig tenking, finne relevant informasjon, presentere noe for andre eller lærer. Både individuelt og i grupper

Evalueringsform Deltatt (ingen individuell vurdering i faget)

Timer: 3 uker	Lærer: Hannah Simonsen
--------------------------------	-------------------------------

Innhold – HVA

Vi følger kunstens utvikling, fra de første menneskeskapt kunstverk vi kjenner til. Derfra følger vi den kunsthistoriske utvikling i billedkunst, skulptur, og arkitektur. Vi legger hovedvekt på steinalderkunst, egyptisk, gresk og romersk kunst, tidlig kristen kunst og middelalderkunst. romansk og gotisk stil. Renessansen og barokken.

Høre noe om sentrale kunstneres biografi, samt se på det kunstneriske uttrykkets stilling og oppgave i de ulike tidsepoker og kulturer.

Videre noen frampek om kunstens videre utvikling og individuell fordypning i enkelte kunstnere/kunstverk. Vi lærer å bruke og vurdere definisjon av ulike stilarter og begreper innen kunst.

Arbeidsform

Praktisk del:

Praktisk kunstnerisk arbeid, der elevene ved hjelp av ulike teknikker og materiale. samt Kopiering av kjente bilder, skal kunne få en kjennskap til de ulike uttrykk og teknikker og deres utvikling.

Teoretisk del. Lesing av gitte tekster som knytter seg opp mot de ulike periodene.

Undervisningen og lesingen følger epokene elevene arbeider praktisk med. fortelling om. Det føres ikke hovedfagsbok i perioden.

Læringsmål

Eleven skal kunne kjenne igjen objekter stil skrift og bygninger fra de ulike kulturepoker, og kjenne til deres funksjon i deres samtid. Få en forståelse av kunstens rolle i den vestlige sivilisasjons utvikling. Kunne kjenne og bruke kunst spesifikke begreper. Samt kjenne til sentrale kunstverk og kunstnere fra ulike epoker.

Evalueringsform

Sluttprøve basert på de ulike teoretiske tekstene, samt det muntlig formidlede kunnskapsmaterialet. Vurdering av de praktiske arbeidene.

Evalueringskriterier:

Eleven skal ha deltatt aktivt i de pålagte kunstneriske arbeidsoppgavene. Det stilles krav til antall gjennomførte arbeider, samt evne til å følge oppgavens instruksjon. Elevens kunstneriske grunnferdigheter blir ikke evaluert.

Eleven skal kunne svare på spørsmål som relaterer seg til utleverte kompendier, og muntlig gjennomgått materiale.

Kunst og håndverk

Fag: Tegning/Maling

Klasse: 10.

<p>Timer: 1 time i uken, halv klasse.</p>	<p>Lærer: Hannah Simonsen</p>
<p>Innhold</p> <p>Linje</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sort/hvitt med kull, laving – volum <p>Farge</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sort/hvitt-teknikker, tusjmaleri og grafikk • Akvarell • Videreutvikling av sjiktteknikken • Fargete scenerom • Oppgaver knyttet til kunst- og kulturhistorien • Naturstudier <p>Form</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppgaver knyttet til den menneskelige skikkelse 	
<p>Arbeidsform</p> <p>Frontalundervisning med innføring i litt teori, før det arbeides med de praktiske øvelser. Hver elev arbeider selvstendig med eget arbeid.</p>	
<p>Kompetansemål i kunst- og håndverksfag (her bilde og form) for 10. klasse er:</p> <p><i>Mål for opplæringen er at elevene skal kunne</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • gjenkjenne karakteristiske trekk ved ulike kulturers kunstneriske uttrykksform • forstå og bruke prinsippene for kunstneriske virkemidler i egne arbeider • kunne gjøre bevisste valg av materiale og teknikk under planleggingen av ulike arbeider • fremstille egne bilder ved hjelp av mange ulike teknikker • beherske enkle lys- og skyggevirksomheter i tegning • bruke farge- og valørperspektiv • kjenne og bruke lovene for tegning av linjeperspektiv • kjenne til og bruke komposisjonselementer • kunne uttrykke både ytre og indre motiver gjennom form og farge • utføre faglige illustrasjoner med stor grad av presisjon • utføre frie bearbeidelser av forbilder • beherske og nyttiggjøre innøvde ferdigheter i komposisjon, fargebruk, lys og skygge • være fortrolig med hovedepokene i billedkunstens historie, med utvalgte hovedverk og ha gode kunnskaper om noen store billedkunstneres liv og verk <p><small>Læreplan for steinerskolene 2007 grunnskolen Side 57 av 80</small></p>	
<p>Evalueringsform</p> <p>Muntlig tilbakemelding underveis, halvårsvurdering og skriftlig evaluering ved slutten av året.</p>	
<p>Vurderingskriterier</p> <p>Perioden vurderes etter engasjement og leverte arbeider med fagstoffet i timene</p>	

Timer: 20 timer á 90 min	Lærer: Kelvin Bass
<p>Innhold Materialer og teknikker</p> <ul style="list-style-type: none"> • Erfaringer med tekstil, lær, tre og metaller • Materialkunnskap og designkunnskap • Globale og miljømessige spørsmål i forbindelse med materialbruk 	
<p>Arbeidsform Kobber: Å drive opp en kobberskål i form av en halvkule, med ev. fot eller lokk som ekstraoppgave. Dette gjøres først ved å bearbeide kobberet i en innadgående spiral med plasthammer, ned i en fordypning. Når ønsket form er oppnådd, bearbeides skålen på en rund ambolt i en utadgående spiral med stålhammer. Skålen poleres tilslutt. Smie: Å hamre en lengde med rundjern til firkantet profil. Trekke ut spiss, lage krok /håndtak og lage vridninger i skaftet.</p>	
<p>Kompetansemål</p> <ul style="list-style-type: none"> • skape tredimensjonale former i ulike materialer • designe og framstille bruksgjenstander med god funksjon • velge egnede redskaper og teknikker i planlegging og gjennomføring av oppgaver med materialer som tre, metall, lær, tekstil og papir 	
<p>Læringsmål Kobber: Elevene skal lære seg å planlegge og klippe ut en todimensjonal geometrisk form av en kobberplate med minst mulig kapp. De skal kunne drive platen opp til en tredimensjonal kobberskål uten å lage hull i metallet. Ha kunnskap om kobberets egenart i forhold til andre metaller. De skal lære å gi akt på temperatur ved gløding slik at metallet ikke smelter. Elevene skal lære å beherske bruk av diverse verktøy. Ha kunnskap om bruk av svovelsyre med tilhørende verneutstyr.. Jern: Elevene skal lære å bearbeide jern ved å hamre en lengde med rundjern til firkantet profil. Trekke ut spiss, lage krok /håndtak og lage vridninger i skaftet. De skal kunne ha kunnskap om jernets egenart i forhold til andre metaller. De skal lære å gi akt på temperatur ved gløding slik at metallet ikke smelter eller brenne opp. Elevene skal lære å beherske bruk av diverse verktøy. Ha kunnskap om bruk av esse, ambolt og glødende jern med tilhørende verneutstyr.</p>	
<p>Evalueringsform Generell deltagelse i timene, aktivitet og arbeidsprosess blir vektlagt. Ferdigstilling av arbeidene blir vurdert i forhold til utforming, overflate (mengden hakk og ujevnheter) og polering. Utførelse av ekstraoppgave krediteres. Helhetlig presentasjon blir vektlagt i den endelige skriftlige evalueringen i faget.</p>	
<p>Vurderingskriterier Materialforståelse Håndtering av verktøy Nøyaktighet Forståelse for form Tilegnede ferdigheter Forståelse for overflate av ferdig produkt</p>	

Timer: 9-11 uker á 2t/u	Lærer: Jenny Anne Nesse
-----------------------------------	-----------------------------------

<p>Innhold</p> <p>Farge</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppgaver knyttet til kunst- og kulturhistorien • Naturstudier <p>Form</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det estetiske som et eget øvelsesfelt • Oppgaver knyttet til kunst- og kulturhistorien • Oppgaver knyttet til den menneskelige skikkelse • Den plastiske flate <p>Materialer og teknikker</p> <ul style="list-style-type: none"> • Erfaringer med tekstil, lær, tre og metaller • Materialkunnskap og designkunnskap • Globale og miljømessige spørsmål i forbindelse med materialbruk • Teknikker og anvendelse av materialbruk knyttet til kunst- og kulturhistorien
<p>Arbeidsform</p> <p>Bygge opp skulpturen fra det horisontale til det vertikale. Klemme sammen leiren og løfte den opp gjennom trykk og mottrykk, og /eller sette sammen deler til en helhet. Oppøve bevissthet for volum, proporsjon, dynamikk, symmetri/asymmetri. Tydeliggjøre seg skulpturen som kunstnerisk uttrykksform sett i et historisk perspektiv.</p>
<p>Kompetansemål</p> <ul style="list-style-type: none"> • undersøke og beskrive karakteristiske trekk ved ornamentikk, formspråk, fargebruk og kunstneriske uttrykksformer fra ulike kunsthistoriske epoker • undersøke og drøfte aktuelle samfunnsproblemer knyttet til kunst og håndverk • skape tredimensjonale former i ulike materialer • velge egnede redskaper og teknikker i planlegging og gjennomføring av oppgaver med materialer som tre, metall, lær, tekstil og papir • undersøke og drøfte bruk av materialer og teknikker ut fra hensyn til miljø og bærekraftig ressursbruk
<p>Læringsmål</p> <p>Kopiere etter forbilder. Gjenskape ideelle tredimensjonale former i plastisk materiale. Kjenne til vanskeligheter som må overvinnes når vi vil modellere vakre gjenstander i leire. Kunne arbeide i grunnleggende teknikker og kjenne til materialets egenskaper. Gjennomføre et arbeid fra planlegging til ferdig produkt. Oppleve glede ved å bruke alle sansene i skapelsesprosessen. Gjenkjenne karakteristiske trekk ved ulike kulturers ornamentikk og kunstneriske uttrykksform kunne gjøre bevisste valg av materiale og teknikk under planleggingen av ulike arbeider. Kjenne til typiske vanskeligheter som må overvinnes når man vil utføre hensiktsmessige og vakre gjenstander i ulike materialer. Gjenskape ideelle tredimensjonale former, kopiere etter forbilder.</p>
<p>Vurderingskriterier</p> <p>Deltagelse i timer. Evne og vilje til å ta imot og implementere råd og vink. Ferdigstillelsesgrad av oppgave.</p>
<p>Vurderingsform</p> <p>Muntlig tilbakemelding/ samtale på elevens arbeid underveis i prosessen. Halvårsvurdering og årsvurdering.</p>

Fag: Håndverk/ Brikkevev

Klasse: 10.

Timer: 2 timer i uka, i 8 uker, i 2 perioder	Lærer: Sandra F. Roald
<p>Innhold Kort historikk om brikkeveving Lære om teknikken bak brikkevevingen Lære å lage mønstre og treingsskjema Lage renning, tre brikkene, veve og montere båndet Ekstraarbeid i andre vevteknikker Materiallære og plantefarging Oppgaver knyttet til kunst- og kulturhistorien Erfaringer med tekstil Materialkunnskap og designkunnskap Globale og miljømessige spørsmål i forbindelse med materialbruk Fra konstruksjon til montering Teknikker og anvendelse av materialbruk knyttet til kunst- og kulturhistorien</p>	
<p>Arbeidsform Hver elev lager sine egne mønstre og vever egne bånd. Vevingen kan foregå hvor som helst der det er et fast punkt å knytte seg til. Elevene hjelper hverandre og deler av sin kunnskap.</p>	
<p>Kompetansemål</p> <ul style="list-style-type: none"> • velge egnede redskaper og teknikker i planlegging og gjennomføring av oppgaver med materialer som tre, metall, lær, tekstil og papir • undersøke og drøfte bruk av materialer og teknikker ut fra hensyn til miljø og bærekraftig ressursbruk 	
<p>Læringsmål Kunne skape en tekstil som både er vakker, nyttig og med håndverksmessig god kvalitet. Å kunne forstå såpass mye av teknikken at eleven kan forme egne ideer til en anvendelig gjenstand. Å utvikle tålmodighet og kontroll, da brå bevegelser og tap av konsentrasjon lett kan skape kaos i arbeidet.</p>	
<p>Evalueringsform Sluttvurdering</p>	
<p>Vurderingskriterier Selvstendighet, deltakelse og interesse i timen, kvaliteten og vanskelighetsgrad på det ferdige resultat, forståelse for teknikken.</p>	

Timer: Timer: 3 uker, fulle dager	Lærer: Hannah Simonsen
--	----------------------------------

<p>Innhold Gjennomføre en dramatisk sceneproduksjon, fra leseprøver og frem til forestilling. Dramaøvelser, improvisasjon, karakterøvelser, rollearbeid, tekststudier, scenografi produksjon samt organisering frem til en sceneforestilling. Elevene vil få anledning til å arbeide med rolleinnstudering, og øve seg i å motta instruksjon og å skape samhandling med motspillere på prøver og på scenen. Planlegging og gjennomføring av alt praktisk og kunstnerisk arbeid som knytter seg til en teaterproduksjon: kostymer, dekorasjoner, rekvisitter, lys, lyd, musikk, sminke og maske.</p>
<p>Arbeidsform Heldags workshop der elever og lærere samarbeider tett i samtlige funksjoner, som skal til for å gjennomføre en teaterforestilling.</p>
<p>Læringsmål Lære å bidra i prosessen med å gjennomføre en teaterproduksjon. Erfare nødvendigheten av godt samarbeid. Erfare å arbeide mot en absolutt deadline. Lære om det kunstneriske og praktiske arbeid som skal til for å gjennomføre en teaterproduksjon. Få kjennskap til arbeidet med rolleinnstudering og tekststudier. Utfordre egne grenser i møte med nye utfordringer.</p>
<p>Vurderingskriterier Deltagelse og arbeidsinnsats; herunder tilstedeværelse, punktlighet. Vilje og evne til å samarbeide, og bidra i et positivt teamarbeide der man legger til rette for både seg selv og andre med prosjektlederen og medelever. Støtte medelever og bidra til god stemning i gruppen.</p>
<p>Vurderingsform Underveisvurdering av praktisk og kunstnerisk arbeid. Sluttvurdering av samarbeidsevne og vilje til innsats, evne til å utfordre seg selv og påta seg nye oppgaver tilknyttet produksjonen. Ikke gradert vurdering. Deltatt.</p>